

Informasjon om krav til konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven

1 Lovverk

Reglene om konsekvensutredning er hjemlet i **plan- og bygningsloven** av 14.06.85, kap VII-a med tilhørende **forskrift av 01.04.05**. Formålet med bestemmelsene er å klargjøre virkningene av tiltak som kan ha vesentlige konsekvenser for miljø, naturressurser eller samfunn. Konsekvensutredningen skal sikre at disse virkningene tas hensyn til ved planlegging av tiltaket, og når det tas stilling til om, og evt. på hvilke vilkår, tiltaket skal gjennomføres, jf pbl § 33-1.

Regelverket opererer med to typer tiltak. For tiltak som er listet opp i § 2 og vedlegg I skal det alltid utarbeides en melding og en konsekvensutredning. For tiltak som er listet opp i forskriftens § 3, skal det i hvert enkelt tilfelle vurderes om det planlagte anlegget utløser krav om melding jfr kriterier beskrevet i § 4.

NVE er ansvarlig myndighet for energianlegg som kraftledninger, jord- og sjøkabler, kraftverk og fjernvarmeanlegg. Enkelte anlegg kan berøre flere myndighetsområder. Energigjenvinningsanlegg berører f.eks både NVE, kommunen, Fylkesmannen og Statens Forurensningstilsyn(SFT). I slike tilfeller må de involverte ansvarlige myndigheter bli enige om hvem som skal ha hovedansvaret for prosessen etter forskrift om konsekvensutredning.

2 Prosess

Reglene om konsekvensutredning gir veiledning til hvordan saksbehandlingen skal foregå. Saksbehandlingen etter dette lovverket, utfyller saksbehandlingsreglene i energiloven og prosessene kjøres som en samlet saksbehandling. I hovedsak er hovedtrinnene i prosessen som vist i figuren under.

Tiltakshaver utarbeider en melding med forslag til et utredningsprogram. Denne sendes inn til NVE som sender den videre ut på en offentlig høring. I etterkant av høringen, fastsetter NVE et endelig utredningsprogram etter forelegging for Miljøverndepartementet. Tiltakshaver er så ansvarlig for at det utarbeides en konsekvensutredning i samsvar med det fastsatte programmet. Dette gjøres parallelt med utarbeidelse av en konsesjonssøknad etter energiloven. Konsesjonssøknaden og konsekvensutredningen sendes samtidig inn til NVE. Konsesjonssøknaden og konsekvensutredningen bør være et felles dokument. Konsekvensutredningen er vanligvis et sammendrag av ulike fagrapporter som kan legges ved som vedlegg. NVE sender søknaden og konsekvensutredningen ut på en offentlig høring. Når NVE har tilstrekkelig kunnskap om saken, fatter vi et konsesjonsvedtak etter energiloven.

Melding

En melding er en tidlig varsling av et planlagt prosjekt. Meldingen skal bidra til å gi berørte parter informasjon om prosjektet, samtidig som disse får anledning til å komme med uttalelser og innspill. I meldingen skal tiltakshaver redegjøre for tiltaket og gi en foreløpig vurdering av mulige konsekvenser for omgivelsene. Meldingen skal inneholde et forslag til utredningsprogram for hvilke temaer som tiltakshaver mener må utredes videre.

Regelverket opererer med to typer tiltak. Tiltak som er listet opp i § 2 og vedlegg I skal alltid utredes i forhold til regelverket om konsekvensutredninger, og det skal utarbeides en melding og en konsekvensutredning. For tiltak som listes opp i forskriftens § 3, skal det i hvert enkelt tilfelle vurderes om det planlagte anlegget utløser krav om melding. Tiltakshaver må selv vurdere om tiltaket faller inn under forskriften.

§ 2 og vedlegg I

Det skal alltid utarbeides melding for:

- Kraftledninger og jord- og sjøkabler med spenning 132 kV eller høyere som er 20 km lange eller mer
- Vindkraftverk med installert effekt på mer enn 10 MW
- Varmekraftverk og andre forbrenningsinstallasjoner med en energiproduksjon på minst 150 MW
- Vannkraftverk med en årlig produksjon over 40 GWh
- Kjernekraftverk.
- Rørledninger for transport av olje, gass eller kjemikalier med en diameter på mer enn 800 mm og en lengde på mer enn 40 km.

§ 3

Følgende tiltak krever melding og konsekvensutredning, dersom de kan få vesentlige konsekvenser for miljø, naturressurser eller samfunn som definert i forskriftens § 4:

- Kraftledninger med spenning 66 kV som er 20 km lange eller mer.
- Anlegg for produksjon av elektrisk energi med installert effekt på minst 25 MW etter energiloven
- Utbygging av vannkraft som er større enn 30 GWh etter vannressursloven eller vassdragsreguleringsloven.
- Industrianlegg for transport av gass med en rørlengde på mer enn 20 km og rørdiameter på mer enn 15 tommer.

Utvidelser og endringer

Ved fornyelser og opprustning av eksisterende anlegg gjelder formelt sett de samme krav som for nyanlegg, jf pkt. 35 i vedlegg I. Eksempel: Skal en kraftledning eller jord-/sjøkabel med spenning 132 kV eller høyere fornyes, må den meldes og konsekvensutredes dersom den har en lengde på 20 km eller mer i ny trasé.

Om tiltaket ikke faller inn under forskrift om konsekvensutredninger, vil det være tilstrekkelig med en søknad etter energiloven der NVE kan vurdere om høring er nødvendig. I melding av opprustningsprosjekter bør det begrunnes hvorfor opprustning velges foran flytting av traséen eller andre løsninger.

For varmekraftverk/kraftvarmeverk kan det i tillegg være meldeplikt etter forurensningsloven. Her må det sendes egen melding til SFT. Meldeplikt kan i enkelte tilfeller bli aktuelt for kraftverk som ligger under de grenser forskriftene til plan- og bygningsloven og energiloven fastsetter, jf. plan- og bygningslovens § 33-2.

Ved eventuelle uklarheter om behov for melding, bør NVE kontaktes for å unngå forsinkelser.

Innhold i meldingen

Tabellen under gir informasjon om hvilke temaer som bør beskrives i en melding. Man bør også ta utgangspunkt i kravene til innhold i en konsesjonssøknad/konsekvensutredning for de ulike anleggstypene (se egne veieleidere). Alle hovedpunktene bør omtales i meldingen, men det stilles mindre krav til omtale og dokumentasjon i en melding enn i en søknad.

En melding skal i hovedsak basere seg på eksisterende dokumentasjon. Opplysninger om virkninger for miljø, naturressurser og samfunn kan bl.a. innhentes hos kommune, fylkeskommune og fylkesmann. Meldingen må gi en oversikt over det planlagte tiltaket, hvilke konsekvenser det antas å få og komme med forslag til videre utredninger som skal gjøres (utredningsprogram).

Det kreves ikke kontakt med den enkelte grunneier og rettighetshaver før meldingen utarbeides. NVE vil likevel anbefale tiltakshaver å varsle grunneiere/rettighetshavere og berørt(e) kommune(r) om planene. Tiltakshaver bør også ha vært i kontakt med Fylkesmannens miljøvern avdeling, fylkeskommunens kulturminneavdeling og evt arkeologisk museum for kulturminner i sjø, for innsamling av eksisterende informasjon om planområdet.

Tiltakshaver bør legge vekt på at språk og utforming er lettfattelig. Meldingen sendes på offentlig høring og må gi en god oversikt og forståelse for tiltaket også for personer som ikke har fagkunnskaper om energianlegg.

En melding bør omtale følgende tema:

- Beskrivelse av tiltakshaveren og dennes virksomhet.
- Beskrivelse av tiltaket og planer for gjennomføring.
- Oversikt over alternative løsninger.
- Henvisning til kraftsystemplan.
- Redegjørelse for arealbruk og forholdet til kommunale og fylkeskommunale planer.
- Oversikt over offentlige og private tiltak som er nødvendig for at tiltaket kan gjennomføres.
- Opplysninger om hvilke tillatelser fra offentlige myndigheter som anses nødvendig.
- Beskrivelse av tiltakets virkninger for miljø, naturressurser og samfunn på grunnlag av foreliggende opplysninger.
- Redegjørelse for eventuelle avbøtende tiltak.

- Forslag til utredningsprogram.
- Kart (i hensiktsmessig målestokk, vanligvis 1:50 000).

Forslag til utredningsprogram

En viktig del av meldingen er forslaget til utredningsprogram hvor tiltakshaver gjør rede for de konsekvensutredninger som planlegges gjennomført. Et utredningsprogram er en arbeidsbeskrivelse med oversikt over hvilke spesielle undersøkelser som planlegges utført med sikte på å dokumentere utbyggingsprosjektets virkninger for miljø, naturressurser og samfunn.

I klargjøringen av konsekvensene bygger en i denne fasen av prosjektet vanligvis på tilgjengelige kilder i form av kart, planer og ulike registre. Spesielle utredninger utføres når prosjektet ventes å ha vesentlige virkninger, og disse ikke kan dokumenteres godt nok gjennom allerede tilgjengelige opplysninger. I forslag til utredningsprogram skal tiltakshaver opplyse om at søknaden vil bygge på tilgjengelige opplysninger eller fremlegge et forslag til hvilke tilleggsutredninger som skal utføres. Dette gjelder både metode og omfang av utredningene.

NVE fastsetter endelig utredningsprogram etter høring av meldingen. Dersom berørte myndigheter har vurdert at tiltaket kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn, skal programmet forelegges Miljøverndepartementet før fastsetting. Miljøverndepartementet skal innen to uker gi beskjed om det vil bli gitt merknader til programmet, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 7. NVE legger stor vekt på at utredningsprogrammet skal være beslutningsrelevant.

Konsekvensutredninger

Innholdet i en konsekvensutredning skal være i overensstemmelse med krav som framgår av forskrift om konsekvensutredninger etter plan- og bygningslovens kap. VII-a, vedlegg II, samt mer spesifikke krav i utredningsprogram fastsatt av NVE.

Konsekvensutredningen skal legges frem som en samlet rapport, og er vanligvis en sammenstilling av flere ulike fagrapporter. Underlagsrapportene skal vedlegges.

Konsekvensutredninger skal være utført og foreligge samtidig med konsesjonssøknad etter energilovens § 2-2. NVE kan når som helst i prosessen be om tilleggsutredninger hvis det er nødvendig, men det mest vanlige er at dette skjer i etterkant av høring av søknaden og konsekvensutredningen.

Utbygger skal som hovedregel dekke omkostningene i forbindelse med konsekvensutredningsprosessen.

3 Litteraturliste

- [Plan- og bygningsloven](#)
- [Forskrift om konsekvensutredninger](#).
- [Miljøverndepartementets internettside](#) om konsekvensutredning